

N:o 48.

Ank. till Riksd. kansli den 25 juni 1887, kl. 11 f. m.

Utlåtande, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upprättande af ett kompani volontärer vid Norrbottens fältjägarecorps.

(1:a U. A.)

Kongl. Maj:t har i en den 3 dennes till Riksdagen aflåten proposition (n:o 37) föreslagit:

att Riksdagen, med godkännande af de i statsrådsprotokollet den 3 sistlidne juni angifna grunder, måtte, för upprättande af ett kompani volontärer vid Norrbottens fältjägarecorps jemte hvad som föreslagits beträffande personalens aflöning, medgifva, att de därför erforderliga aflöningsbelopp må tills vidare och intill dess medel kunna bekommas från de nu vakanta men till annat ändamål anslagna 99 rotarne vid corpsen få bestridas af anslaget till värfvade garnisonstruppernas rekrytering och aflöning.

I sitt anförande till det den kongl. propositionen bifogade statsrådsprotokoll den 3 juni erinrar statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet, att främst bland de brister, som i Norrlands försvarsorganisation förefinnas, måste sättas bristen på stam, tillräckligt stor att i sig kunna upptaga Norrlands beväring; ty ju mera beväringens betydelse inom vårt lands försvarsorganisation framträder, desto mera gör sig behovet gällande att föröka stammens styrka i de provinser, der en hastig befolkningstillväxt gör den förut ogynsamma proportio-

nen mellan dess och beväringens antal ännu mera påfallande, hvilket särskildt är förhållandet i Norrbottens län. Dertill kommer också, att omkring 17 procent af Norrbottens värnpliktiga befolkning utgöras af finnar, som ej kunna hvarken tala eller förstå svenska språket, en omständighet, hvilken nödvändiggör beväringens styrkans fördelning på flera afdelningar med deraf följande större behof af stampersonal.

Hvad särskildt angår Norrbottens fältjägarcorps, vore denna corps, som nu räknar endast 325 man, indelta arméns svagaste trupp, så att — såsom chefen för corpsen i underdånig skrifvelse af den 17 januari 1884 anför — sedan manskap till skolor, vakt, befäl och instruktörer till beväringen, sjuke och tillfälliga vakanser afräknats, återstoden af corpsens numerär ej räckte till mer än ett fullständigt fältkompani; att, till följd deraf, bataljonsexercisen med stammen endast kunde omfatta den formella öfning, som genomgås med repbataljoner, under det att den vida viktigare delen deraf, stridsformeringen och manövern, icke kunde ifrågakomma, förrän beväringen blifvit insatt i stammen; att jemväl derefter dylik öfning endast i ringa omfattning kunde ega rum, då nära två tredjedelar af bataljonen utgjordes af beväringens manskap med dess ofullständiga utbildning; samt att, då beväringens manskapet år efter år tillväxte i antal, missförhållandena uti ifrågavarande hänseenden blefve allt större.

I kraft af den nya värnpliktens bestämmelser hafva också icke mindre än fem socknar inom Norrbottens län, hvilkas befolkning förut varit fritagen från all beväringens öfning, inträdt i värnpliktsskyldighet, och uppenbart vore, att den vid corpsen befintliga befälsstyrka, som förut endast med svårighet lemnat tillgång till den befälsstyrka, som för den talrika beväringens vederbörliga öfning vore erforderlig, numera skall visa sig alldeles otillräcklig.

Förhållandena inom Norrbottens fältjägarcorps äro därför sådana, att ett ökande af corpsens styrka synes nödvändigt, så framt åt öfningen af länets beväring skall kunna egnas den omsorg, som för dess tidens utbildning under den korta öfningstiden erfordras.

Det syntes därför lämpligt, att åtgärder vidtagas för uppsättande vid Norrbottens fältjägarcorps af ett kompani volontärer.

I sammanhang med detta förslag erinrar statsrådet vidare (se statsrådsprotokollet sid. 4—6), att krigsstyrelsen är berättigad att till den 1 januari 1897 påyrka upprättandet af nya vakanskontrakt med 99 vakanta nummer vid Norrbottens fältjägarcorps, hvilkas afgifter ingå till den s. k. Norrbottens hästjägaresqvadrons fond, ursprungligen bildad

för upprättandet af »den vid rikets norra gräns nödig ansedd kavalleritrupp», men genom ett senare stadgande afsedd till organiserande af en artilleristyrka i provinsen, och från hvilken fond nu utgår den årliga utgiften till aflöning, underhåll, beklädnad och materiel för det enligt beslut vid riksdagen 1847—1848 upprättade artilleribatteriet i Hernösand.

Då medelbeloppet af vakansafgiften i Norrbottens län för de sista tio åren enligt markegångstaxan uppgår till 111 kronor 85 öre, kan — under förutsättning att kontrakten uppsägas och nya ingås, dervid naturligtvis den genom markegångstaxorna uttryckta verkliga kostnaden för effektiv rotering kommer att läggas till grund för beräkningen af vakansafgiften — ett årligt belopp af 11,073 kronor 15 öre eller i rundt tal af omkring 11,000 kronor anses komma att från och med ingången af år 1897 stå till krigsstyrelsens förfogande, att användas till en väl behöflig ökning i stampersonalens vid Norrbottens fältjägarecorps styrka.

Emellertid vore statsrådet af den åsigt, att krigsstyrelsen icke borde låta anstå till nämnda jämförelsevis aflägsna tidpunkt med vidtagande af förevarande åtgärd.

I fråga om volontärernas anställning, aflöning och utbildning skulle väsentligen samma bestämmelser gälla som de, för hvilka han vid föredragning af frågan om aflöning af stamtrupp vid Vesternorrlands bataljon redogjort.

På sätt han vid denna föredragning yttrade, vore den utbildning, som vid skolorna kommer volontärerna till del, sådan, att de med lätthet kunna utbildas till befäl, så att den öfverklagade bristen på befäl vid corpsen, med tillhjälp af dem, lätt bör kunna undanröjas. Och om dessutom iakttages, att lärokursen vid de erforderliga volontärskolorna ställes i samband med undervisningen vid statens folkskolelärareseminarier, så att till skollärarekallet lämplig volontär, som genomgått skolorna, utan vidare prof berättigas till inträde i dessa, skulle i den tillgång på militäriskt utbildade skollärare, som derigenom bereddades länet, en ytterligare fördel uppstå, hvilken, särskildt med afseende å förhållandena inom Norrbottens län, vore ganska beaktansvärd.

Kostnaden för detta nya kompani, som kommer att träda i stället för det nu indragna Torneå kompani, kunde beräknas på följande sätt.

Under antagande af sexårig tjänstetid och samma procenttal för afgang, som lagts till grund i fråga om beräkningarne för stamtruppen vid Vesternorrlands bataljon, erfordrades för att bilda en styrka af 99 man en årlig rekrytering af 22 man.

De olika årsklasserna komme då att innehålla:

1:sta årsklassen	22	volontärer,
2:dra	d:o	20 »
3:dje	d:o	19 »
4:de	d:o	18 »
5:te	d:o	17 »
6:te	d:o	16 »

eller tillsammans 112 volontärer,

ett antal nog stort att medgifva en del volontärens afgang före de sex årens förlopp, vare sig för vinnandet af annan, bättre utkomst eller på grund af befördran.

Volontärerna skulle i lega och lön åtnjuta:

under första året, då undervisningen oafbrutet fortgår, lega	40	kr.
månadslön	120	»

summa 160 kr.

under andra året, då undervisningen pågår 8 månader	120	»
samt under de 4 följande, då de antagas inkallade till tjänstgöring 1 månad	90	»

Hela kostnaden för truppens aflöning blefve alltså:

22 st. första klassens volontärer à 160 kr.	3,520	kr.
20 » andra klassens d:o à 120 »	2,400	»
57 » af de öfriga klasserna à 90 »	5,130	»

summa 11,050 kr.

eller i det närmaste enahanda belopp, hvartill rotevakansafgiften för de 99 vakanta rotarne efter nuvarande kontrakts utgång kan antagas komma att uppgå.

Utrymme för de blifvande skolorna skulle beredas i kasernen i Haparanda, och nödigt befäl, underbefäl samt spel till det nya kompaniet erhållas från Råneå kompani, vid hvilket den förut för Torneå kompani afsedda befälsstyrka nu är anställd. Och torde kostnaden för beklädnadens underhåll och för skolorna böra bestridas af de redan i budgeten uppförda, för dylika ändamål afsedda anslag, hvilka utan förhöjning dertill lemna tillgång.

Det erforderliga aflöningsbeloppet, 11,050 kronor, borde enligt statsrådets åsigt — alldenstund den föreslagna truppen närmast vore att jämföra med en värfvad trupp — lämpligast anvisas att utgå från besparingarne å anslaget till »värfvade garnisonstruppernas rekrytering och aflöning», hvilket anslag, med hänsigt till beskaffenheten af de utgifter, som derifrån bestridas, ständigt torde komma att lemna så

stor behållning, att ifrågavarande jemförelsevis obetydliga anslagspost derifrån kan erhållas.

På grund af de af Kongl. Maj:t sålunda anförda skäl finner utskottet sig böra tillstyrka bifall till förslaget om upprättandet af det ifrågavarande volontärkompaniet till ersättande af det indragna Torneå kompani vid Norrbottens allt sedan denna indragning alltför fåtaliga fältjägarcorps. Beaktansvärdt har det äfven förefallit utskottet att, på det sätt Kongl. Maj:t föreslagit för det helas ordnande, äfven kan vinnas en fördel för skolundervisningen i orten.

Hvad särskildt angår volontärkompaniets slutliga förläggningssort, har dock utskottet ansett att det bör lemnas oafgjordt, huruvida denna bör blifva Haparanda. Inom Norrbottens län finnes nemligen, som bekant, vid Luleå ett för Norrbottens fältjägarcorps afsedt etablissement, der äfvenledes, enligt hvad till utskottets kännedom kommit, vinterbostad lätt torde kunna för den ifrågavarande truppen beredas och der för öfrigt alla vilkor för dess ändamålsenliga utbildande förefinnas. Under uttalande häraf hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande förslag må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 25 juni 1887.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Friherre B. A. Leijonhufvud har begärt få antecknad, att han icke deltagit i frågans slutliga behandling inom utskottet.
